

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za Jugoslavijo: letno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici št. 23. — Dopisi se ne vračajo. — Številka pri poštni hranilnici v Ljubljani 11.953.

Leto XIV.

Telefon št. 2552.

Ljubljana, v torek, 30. junija 1931.

Telefon št. 2552.

Štev. 73.

Agrarna Avstrija.

Pogajanja z Avstrijsko republiko stopajo v odločilni štadij. Na naši strani prevladuje interes, da bi se za izvoz agrarnih produktov in živinorejskih proizvodov dosegli čim ugodnejši pogoji. Te zahteve pa zadevajo na avstrijski strani na velike težave, ker je Avstrija tekom preteklih desetih let svoje poljedelstvo in živinorejo tako intenzivirala, da je postala sama izvoznik in dosega v izvozu pri mnogih pridelkih že zelo znatne vsote. Kot primer navajamo, da je lansko leto znašala vrednost izvoza goveje živine iz Avstrije lastnega pridelka 21 milijonov šilingov ali 168 milijonov dinarjev, medtem ko je izvoz volov iz Jugoslavije kot eminentno živinorejske države znašal vsega skupaj 188 milijonov dinarjev.

V tem položaju postajajo pogajanja težka, ker Avstrija ne namerava smeri svoje gospodarske politike menjati, marveč jo vedno izdatneje pospešuje in ščiti. Ona je v svrhu izboljšanja cen živinorejskih produktov in zboljšanja kupne moči kmeta vpeljala sistem kontingentiranja uvoza in dvojnih carin, ter tako uspešno pritiska pri pogajanjih na interesirane države, med katere spadamo tudi mi, doma pa omogoča kmetu, da vnovčje po znatno višjih cenah svoje proizvode kakor jih doseže naš živinorejec. Pomislimo samo, kaj pomeni za široke mase, če je živinorejec pri nas pred letom prodal kilogram žive teže po dvojni in po trojni ceni od one, ki jo danes doseže. Te razlike gredo v težke milijone in potem se ni čuditi, če se kmet v velikem polkrogu izogiblje trgovine in če se mora za najskromnejše svoje potrebščine zadolževati. Tu leži problem, ki postaja za trgovca, industrijalca in obrtnika enako pereč kot za kmeta — treba ga bo rešiti, — čim prej tem bolje.

Rekli smo, da so izgledi za izvoz naših agrarnih produktov sploh, posebno pa v Avstrijo vedno slabši in to je dejstvo, v katerega žal v naši državi mnogi nočejo še prav verjeti. Ne verjamejo, ker ne poznajo številke agrarne Avstrije in ker Avstrijo še vedno smatrajo samo za enostransko izrazito industrijsko državo, kateri je treba dati vse koncesije za njene industrijske produkte. Zato je potrebno, da si sedaj, ko pada odločitev glede trgovinskih pogajanj, vstvarimo jasno sliko, da se razblinijo prazne iluzije, da pa tudi moremo izračunati, kaj je v dani situaciji potrebno, da storimo, da ohranimo našo trgovinsko bilanco s sosedno republiko v ravnotežju. Imamo sami industrijo, ki dela le po tri do štiri dni v tednu, ki stoji močno pod pritiskom inozemske, predvsem avstrijske konkurence in ki je potrebna v teh težkih časih zaščite. Ne zato, da bi se dvigale cene proizvodov, marveč zato, da more vzdržati, da ne omejuje proizvodnje, da ne odpušča delavstva, da mu daje kruha.

Kot neposredni sosedni republike, ki stojimo z njo v živahnih stikih, smo v izredni meri zainteresirani na čim boljših odnošajih obeh gospodarstev. Toda namesto napredka vidimo nazadovanje in pešanje, vidimo na avstrijski strani obupno borbo proti naši industriji in pojevanje našega izvoza radi rastoče zaščite domače produkcije.

Mariborsko oblast zanima pri pogajanjih predvsem vprašanje uvoza vina in hmelja. Za oba predmeta je Av-

strija znatno tržišče. Vsaj je znašal uvoz vina v sodih:

L. 1926	14.1 milij. šilingov ali	319.000 hl
L. 1927	21.6 »	> 397.000 hl
L. 1928	25.1 »	> 470.000 hl
L. 1929	21.7 »	> 406.000 hl
L. 1930	18.6 »	> 367.000 hl

Toda od navedenih količin je pokrila Jugoslavija leta 1926 samo 6.400 hl ali 2 % in leta 1930 pa 31.600 hl ali 9 %. Na prvih mestih sta kot uvoznice Ogrska in Italija, ki skupno pokrijeta nad 2/3 uvoza, nadalje Španija in nekatera leta tudi Grčija. Za vse importne države velja ista carina, isti prometni davek in iste trošarine. Cela konvencija v importu je odvisna torej le od cen. Kdor svoj enakovreden proizvod lahko ceneje nudi, ta uspeva. Mnogo je odvisno seveda tudi od trgovskih zvez in komercialne organizacije — in teh našim eksporterjem pač ne primanjkuje.

Kljub še vedno neznatni vlogi, ki jo igramo v našem izvozu vina v Avstrijo, je razveseljivo dejstvo, da smo vendar od leta 1926 do 1930 svojo izvozno kvoto v Avstrijo popetorili, kar pomeni, da smo svojo konkurenčnost pojačali. Povprečna cena v sodih importiranih vin se je kretala leta 1926 okrog 44.2 šilinga in leta 1929 pa na 53.4 šilinga ter je lani padla na 50.9 šilinga ali povprečno 4 dinarje na liter, kar ne krije niti naših produkcijskih stroškov. Seveda ta povprečnina za cene kvalitetnih vin ne velja. Uvoz pokriva sedaj že komaj eno

Zvišanje obrestne mere Narodne banke.

Narodna banka je z veljavo od ponedeljka dalje zvišala eskomptno obrestno mero na 6.5, lombardno pa na 8 odstotkov.

Na seji upravnega odbora Narodne banke z dne 27. t. m. je bilo v soglasju z izvenbeograjskimi člani upravnega odbora sklenjeno povišanje eskomptne obrestne mere od 5.5 na 6.5 odstotkov in lombardne obrestne mere od 7 na 8 odstotkov. Zvišanje velja od 29. junija 1931.

Naša Narodna banka je dolgo vrsto let držala svoj diskont nespremenjeno pri višini 6 odstotkov. V zvezi z likvidnostjo na svetovnem denarnem trgu, ki je vplivala tudi na naš denarni trg, je Narodna banka v maju t. l. diskont znižala od 6 na 5.5 odstotka. Sedaj ga je pa povišala na 6.5 odstotka in bo torej eskomptna obrestna mera sedaj za pol odstotka višja, kakor je bila vsa leta do maja t. l. Ta ukrep je na eni strani

Odpis zemljarine ob elementarni škodi.

Vsako leto, osobito v tem letnem času, zadenejo našega kmetovalca različne elementarne nesreče, zlasti po toči. Zaradi škode, prizadete posevkom in drugim pridelkom po elementarnih neizgodah, se sme delno odpisati osnovni davek od zemljišč.

Osnovni davek na dohodek od zemljišča se sme odpisati: a) neglede na površino, če je letina poškodovana parceli uničena za več nego četrtino z ognjem, požarom, vodo, točo, poljskimi miši, rastlinsko ušjo ali kobilicami; b) če je prizadel škodo drug izreden in neodvraten dogodek brez lastnikove krivde, n. pr. mraz, vihar, orkan, velika suša itd., toda samo, če ni zadel le posameznih parcel, ampak cele pokrajine. Poškodba za več nego četrtino letine je tudi v tem primeru pogoj za odpis vsake poškodovane parcele v dotični krajini.

Osnovni davek na zemljišče se ne od-

piše, če je nastopila elementarna neizgoda takrat, ko so bili kmetijski pridelki že požeti. Za davčni odpis je pogoj, da je nastopil elementarni dogodek pred žetvijo ali med njo, ne pa po njej. Zaradi tega se odpis davka dovolj le, če je nastopil elementarni dogodek takrat, ko so bili poljski pridelki že požeti (oddeljeni od tal), toda so bili še na polju.

Leta	Obdavčenih hl	Domača produkcija hekt. donos	Povprečni hekt. donos
1924	948.000	305.000	8.5 hl
1925	765.000	860.000	26.5 hl
1926	905.000	461.000	13.6 hl
1927	813.000	226.000	7.0 hl
1928	818.000	775.000	20.6 hl
1929	889.000	608.000	18.5 hl

V dobi petih let je torej avstrijskemu vinogradništvu uspelo, da vnovči dvojnó množino lastnega pridelka in v rekordnem letu 1925 pa je donos celo presegel količino obdavčenega konzuma za visoko kvoto 95.000 hl.

Uvoz hmelja v Avstrijo je znašal v celoti:

L. 1926 mil. šilingov	21.7 met. stotov	13.500
L. 1927 »	14.7 »	13.300
L. 1928 »	11.3 »	14.000
L. 1929 »	7.2 »	15.300
L. 1930 »	3.7 »	13.900

Od importiranih količin odpade na jugoslovanski hmelj razmeroma majhen delež. Lani na primer smo mi uvozili v Avstrijo vsega 5.570 q. v vrednosti 4.4 milijona dinarjev, dočim predstavlja celokupen avstrijski konzum nad polovico našega slovenskega hmeljskega pridelka. Ker Avstrija nima lastnih hmeljskih kultur v večjem obsegu, je uvozna carina 20 zlatih kron popolnoma fiskalnega značaja. Avstrijska pivovarska industrija izkazuje povprečno letno produkcijo 5 milijonov hl piva in je kot taka važen konzument našega hmelja.

(Nadaljevanje sledi.)

PODALJŠANJE TRGOVINSKE POGODBE Z RUMUNJO.

Poslaništvo kraljevine Jugoslavije v Bukarešti poroča, da je bila z rumunskim zunanjim ministrstvom izvršena izmenjava ratifikacijskih listin, na podlagi katerih se trgovinska pogodba med Rumunijo in Jugoslavijo, ki preneha 1. julija t. l., podaljša za nadaljnjih 6 mesecev, to je do 1. januarja l. 1932.

piše, če je nastopila elementarna neizgoda takrat, ko so bili kmetijski pridelki že požeti. Za davčni odpis je pogoj, da je nastopil elementarni dogodek pred žetvijo ali med njo, ne pa po njej. Zaradi tega se odpis davka dovolj le, če je nastopil elementarni dogodek takrat, ko so bili poljski pridelki že požeti (oddeljeni od tal), toda so bili še na polju.

Če se kako zemljišče v letu po gospodarskem običaju dvakrat obdelata, se oceni prva obdelava z dvema tretjinama, druga pa z eno tretjino letine.

Pri mešanih obdelavah (n. pr. vinograd) s sadjem, korusa s fižolom, rž z deteljo itd.) se oceni poškodba glavnega ploda, odnosno pridelka, z dvema tretjinama, postranskega ploda pa z eno tretjino, če sta res oba uničena.

Odpis davka se ravna po velikosti škode, prizadete letini zemljišča, in sicer: 1. Če je poškodovana več kakor četrtina, a manj kakor polovica letine, se odpiše 25 % letnega osnovnega davka. 2. Če je poškodovana polovica, a

Konec na 2. strani.

Ureditev naših trgovinskih odnošajev z inozemstvom.

III. Italija.

Sedanja trgovinska pogodba z Italijo se je sklepala v poletju 1924 in sicer na podlagi osnutka jugoslovanske carinske tarife, ki je bil komaj leto dni pozneje uveljavljen. Tarifni del te pogodbe, ki je bila podpisana v Beogradu dne 14. julija 1924, je stopil avtonomno v veljavo obenem z novo jugoslovansko carinsko tarifo 20. junija 1925. Pogodba sama pa je bila še štiri leta pozneje dne 14. novembra 1928 ratificirana. Trajanje pogodbe je bilo določeno prvotno na tri leta. Zato bo njena veljavnost formalno potekla sredi novembra tekočega leta. Toda ker je predviden enoletni odpovedni rok in odpoved z nobene strani ni bila podana, bo ostala pogodba molče še naprej v veljavi.

Potemtakem je tarifni del pogodbe z Italijo faktično že sedmo leto v veljavi. To je bilo mogoče le, ker vlada v obeh državah režim svobodne zunanje trgovine in popolna ustaljenost v carinski politiki. Kraljevina Italija stoji v naši zunanji trgovini na prvem mestu z 28.31 % ter absorbira od našega izvoza sama toliko, kolikor smo izvozili v preteklem letu v Avstrijo in v Nemčijo skupno. Seveda blago, ki se izvažajo iz Jugoslavije in se po naši statistiki navaja kot uvoz v Italijo, daleč ni v celoti namenjeno konzumu v Italijo, marveč se v znatnem obsegu v italijanskih prometnih središčih in lukah reekspedira in prodaja naprej v države zapadne Evrope in v obalne dežele Sredozemskega morja. Računa se, da znaša odstotek reekspediranega blaga preko ene tretjine izkazanega izvoza. Če se to količino odračuna, postane trgovinska bilanca z Italijo znatno manj pasivna, kakor izgleda po naši statistiki sedaj. Pripomniti pa moramo, da bilanca italijanske zunanje trgovine izkazuje splošno in stalno znaten deficit. Tako je n. pr. leta 1928 znašala vrednost celokupnega italijanskega uvoza 22.042 milijonov lir, dočim je vrednost italijanskega izvoza dosegla le 14.529 milijonov lir, tako da je znašal primanjkljaj 7.513 milijonov lir. Toda ta primanjkljaj je le navidezen in ga krijejo zaslužek italijanskega brodogoja v tovarnem prometu, v inozemstvu, posebno na naših obalah, nadalje zaslužek italijanskih družb v inozemstvu (zavarovalna podjetja, industrijske družbe, itd.) in končno zaslužek in pošiljatve italijanskih izseljenikov ter dohodek od tujkega prometa v Italijo.

Naša država je participirala v omejenem letu na italijanski uvozni trgovini z 2.4 % in na izvozni z 2.1 %. Torej z dosti neznatnim odstotkom. Glavno vlogo za italijansko zunanjo trgovino igrajo ameriške Združene države, Nemčija, Francija, Anglija in Argentina, ki skupno absorbirajo preko polovice italijanskega eksporta in importa.

Splošna struktura italijanskega uvoza je zelo ustaljena, posebno glede predmetov za prehrano, ki naš izvoz v Italijo najbolj interesirajo. Interesantno je, da predstavlja uvoz mesa in živine po statistiki za 1928. leto 13.4 % celokupnega uvoza, uvoz pšenice 13.4 %, rib 1.8 %, lesa 2.7 %, celuloze 1 %. Te številke se od leta do leta prav malo izpreminjajo. Carinska politika Kraljevine Italije je — kakor rečeno — zelo stalna in je

večji del tarifnih postavk vezan v trgovskih pogodbah. Za naš izvoz je važno, da smo v toku zadnjih let dobili za železniški promet tudi direktne tarife, katerih druga razširjena in revidirana izdaja bo te dni uveljavljena. Tudi je dosežen sporazum glede mednarodnega telefonskega prometa, ki nam omogoča vzpostavitev relacij z vsemi važnejšimi gospodarskimi centri v Italiji. Po vsem tem smatramo, da obe pogodbenici nimata razloga menjati sedanjega stanja medsebojnih gospodarskih odnošajev.

4. Nemčija.

V toku poletja se pričakuje, da se bodo pričela tudi pogajanja z Nemčijo. V tem oziru so žal izgledi za uspešno zaključitev tarifnega sporazuma minimalni. Kratkoročna trgovinska pogodba iz leta 1927 je formalno potekla že dne 20. decembra 1929 in se od tedaj molče podaljšuje, ker ni bila odpovedana. Nemčija je v zadnjem času uveljavila znatna povišanja carinskih tarif in druge ukrepe, ki zadevajo naš izvoz. Zato vidimo, da postaja neenakost v trgovinski bilanci na našo škodo vedno večja. Lansko leto je dosegel deficit naše bilance z Nemčijo že 430 milijonov dinarjev in se bo v tekočem letu najbrž še povečal. Naš delež na nemški zunanji trgovini je zelo minimalen. Stojimo pri uvozu na 35. mestu. Pred nami ranžira celo Grčija, mala Luksemburška, Rumunija, Madžarska itd. Pri izvozu pa zavzemamo 25. mesto, t. j. 1 % nemškega izvoza, seveda vseh vseh reparaacij.

Dokler je v veljavi klavzula največjih ugodnosti in dokler bo Nemčija vsled ogromnih reparacijskih obveznosti prisiljena voditi tako pretirano agrarno zaščitno politiko, se s carinsko tarifnim sporazumom položaj ne bo dal mnogo

popraviti. Vsaj vidimo vsi, kako se dan na dan množijo takozvane »Notstandsverordnungen«, ki zadenejo danes hmelj, jutri jajca, koruzo itd., in ki niso uperjene direktno proti nam, namreč proti uvozu sploh in pri teh predmetih se tudi v bilateralnih pogodbah ne da doseči bistvenih olajšav.

Ko stojimo že neposredno v novih trgovskih pogajanjih se nam vsiljuje vprašanje, ali smo zanje zadostno pripravljene, ali more služiti naša carinska tarifa za uspešno podlago pogajanj in ali se naj dosednji način sklepanja carinsko-tarifnih pogodb obdrži še v bodoče, odnosno, ali naj ga zamenjamo za kak drug sistem, ki ga prakticirajo druge srednjeevropske države.

Odgovor na to vprašanje ni lahak niti enostaven. Na eni strani moramo priznati, da so se naše gospodarske razmere od leta 1924, ko se je delala sedanja tarifa, v marsičem izpremenile na bolje pa tudi na slabše, na drugi strani pa je treba uvaževati, da so cene raznim vrstam izdelkov padle in se je s tem carinska zaščita splošno avtomatično povečala. Klavzula največjih ugodnosti brez dvoma v današnji situaciji otežava pogajanja in imamo specijelno mi od nje več škode kot koristi. Zato se ne smemo čuditi, ako je lanskeletni izvozniki kongres stavljal kr. vladi predlog, naj se načelo brezpogojnih in neomejenih največjih ugodnosti opusti in preide k sistemu diferencialnih pogodb. Izgleda, da skoro tudi ne bo šlo drugače. Mi vidimo, da gremo od pogodbe do pogodbe vedno v težje prilike in zato je za nas edino pravilna gospodarska politika ona, ki stremi za jačanjem domačega tržišča in za čim večjo neodvisnostjo od inozemstva.

Nadaljevanje in konec članka Odpis zemljarine ob elementarni škodi.

manj kakor tri četrtine letine, se odpiše 50 % osnovnega letnega davka. 3. Če je poškodovana vsa letina, se odpiše ves osnovni letni davek dotičnega zemljišča.

Da se ne izgubi pravica do odpisa davka, se mora prijaviti vsaka škoda, ki je bila prizadeta po elementu in ki daje pravico do odpisa davka, brez takse, najdalje v osmih dneh od dne, ko se je škoda opazila.

Prijava mora vložiti v primerih pod a) davčni zavezanec sam ali njegov pooblaščenec; v primerih pod b) jo lahko vložijo oškodovani davčni zavezanec skupno, vložijo pa jo lahko tudi občinsko oblastvo samo.

Prijave se morajo vlagati pri pristojni katastrski upravi (ne pri davčni upravi) lahko tudi po pošti.

V prijavi, če je individualna, to je, če jo vložijo posamezni posestnik, je treba točno označiti poškodovane parcele in navesti občino, vas in kraj, kjer leže poškodovane parcele; če je prijava skupna, je treba navesti, kateri in koliko del okoliša je poškodovan. V vsakem primeru mora (morajo) navesti vložitelj (vložitelji) prijave, čas in vrsto elementarne nezgode in prijavo podpisati. Prijave, ki so prispele tako pozno, da se po mnenju oblasti škoda ne da več ugotoviti, se morajo kot prepozno izročene takoj zavrniti. Zoper tak odlok je dopustna pritožba na finančno direkcijo v osmih dneh od dneva obvestitve.

Škodo ugotovi na licu mesta komisija ki je sestavljena iz enega uradnika katastrske uprave in dveh članov občine.

Ocenjevanju škode mora prisostvovati zaradi potrebnih pojasnil starešina vasi (župan), če ga vas ima, in pa oškodovani davčni zavezanec.

Da bodo vedeli davčni zavezanec vlagati prijave na pravilni naslov, navajamo še, pod katero katastrsko upravo spadajo področja posameznih davčnih uprav v dravski banovini:

Področja davčnih uprav Ljubljana mesto, Ljubljana okolica, Kamnik, Litija, Logatec in Višnja gora spadajo pod katastrsko upravo v Ljubljani; področje davčne uprave v Novem mestu ima tudi katastrsko upravo v Novem mestu; področja davčnih uprav Kranj, Radovljica in Škofja Loka spadajo pod katastrsko upravo v Kranju; področja davčnih uprav Kočevje in Čabar pod katastrsko upravo v Kočevju; področja davčnih uprav Celje, Laško, Konjice in Šmarje pri Jelšah pod katastrsko upra-

vo v Celju; področja davčnih uprav Slovenjgradec, Prevalje, Gornji grad in Šoštanj pod katastrsko upravo Slovenjgradec; področja davčnih uprav Maribor in Slovenska Bistrica pod katastrsko upravo Ptuj in področja davčnih uprav Murska Sobota in Dolnja Lendava pod katastrsko upravo Murska Sobota.

DELNIŠKA DRUŽBA ITALIJE.

V mesecu maju je bilo v Italiji v novih ustanovitvah, v znižanju glavnice itd. naloženih pri italijanskih delniških družbah 396 milijonov lir. Znižanje glavnice, likvidacije itd. so pa označene s 1796 milijoni lir. Lanskemu majskemu prirastku kapitala v znesku 611 milijonov lir stoji letos nasproti znižanje glavnice v znesku 1400 milijonov lir.

DAVEK NA INOZEMSKO DRUŽBE V PERZIJI.

Perzijska vlada je z očitnim namenom, da prisili inozemske tvrdke k ustanovitvi podružnic in samostojnih tovarn na perzijskih tleh, napravila nov zakon, po katerem bo trgovskosodni vpis družb obvezen. To bo pomenilo za inozemske družbe, ki delujejo v Perziji, nov davek. Davek je progresiven. V teku štirih mesecev, počenši s 6. junijem, morajo biti vse družbe vpisane, tudi zavarovalne družbe.

ODBOR INDUSTRIJCEV IN MEDNARODNA INDUSTRIJSKA VPRAŠANJA.

Odbor industrijcev pri Društvu narodov je imel svojo sejo v Zenevi, na kateri so bili prisotni delegati Italije, Francije, Luksemburga in Nemčije ter je na tej seji začel svoje delo na proučevanju mednarodnih industrijskih problemov.

ZVEZA KREDITORJEV OD L. 1870.

Na občnem zboru te zveze (Creditor-Verein von 1870) so v letnem poročilu med drugim ugotovili sledeče: Število insolvent je leta 1930 žalibog naraslo skoraj v vseh državah zveznega delovanja. Zlasti osupno je naraščanje insolvent v Češkoslovaški, kjer se je število sodnih insolvent pomnožilo za 47-41%. Spričo višjih insolvenčnih številk je tudi insolvenčni oddelek zveze bolj deloval. Leta 1930 je uredil ta oddelek 3854 insolvente poravnalnim potom z udeležbo več kot 34 milijonov šilingov od strani zvezinih članov. Itd.

Razsodišče Ljubljanske borze za blago in vrednote v Ljubljani.

Navodila glede plačila pristojbin v pravnem postopanju.

Tožbo je vložiti v dveh izvodih pri enem tožencu. Za vsakega nadaljnjega toženca je priložiti še po 1 izvod. Ravno tako priloge.

Tožbo je kolekovati: od 100 do 1000 dinarjev prvopis 2 Din, drugopis 1 Din; od 1000 do 5000 Din prvopis 4 Din, drugopis 2 Din; od 5000 do 10.000 Din prvopis 5 Din, drugopis 2-50 Din; od 10.000 Din naprej prvopis 6 Din, drugopis 3 Din.

Vsaka nadaljna pola se kolekuje kakor drugopis. Priloge se kolekujejo brez ozira na vrednost spornega predmeta s 50 para vsaka pola. Pooblastilo je kolekovati s kolekom za 1— Din.

Zapisnike je treba kolekovati pri prvi razpravi za prvo pol uro ravno tako kot drugopis tožbe, za drugo in vsako nadaljno pol uro — tudi samo začeto — pa kot prva pola prvopisa tožbe. Pri prenešenih razpravah se kolekujejo zapisniki za prvo in vse nadaljne pol ure kot prva pola prvopisa tožbe.

Pripravljalni spis ali odgovor na tožbo se kolekuje kot tožba, vse druge vloge pa kot drugopis tožbe.

Pri vložitvi tožbe je poleg tega plačati v gotovini borzno pristojbino kakor pod I. do III. navedeno in sicer:

I. Do zneska 500 Din: za tožbo 20— dinarjev, za razpravo 20— Din; do zneska 1000— Din: za tožbo 40— Din, za razpravo 40— Din; od zneska 1000 dinarjev do 5000— Din: za tožbo 50— dinarjev, za razpravo 50— Din; od 5000 do 1000 Din: za tožbo 100— Din, za razpravo 100— Din; od zneska preko 10.000 Din: za tožbo 1% od vloževanega zneska, za razpravo 1% vloževanega zneska.

II. Za manipulacijo v znesku 1% od vloževanega zneska.

III. Če ne gre za borzni posel od vsake tožbe na kurtaži od vloževanega zneska in sicer ¼ % pri kupcih za žito, mlevske izdelke, sočivje, stročnice, krompir, sadje, mast, slanino, sir, kolonialno blago, kože, usnje, volno, strojila, kemične produkte itd.; ½ % za les, vino (spirituozo), seno, slamo, kavu, opeko; 1/8 % za železo in železne fabrikate.

Vloževane zneske je zaokrožiti na 100 navzgor. Na primer: Za vloževani znesek 5207 Din, ki se zaokroži na 5300 dinarjev, je plačati v gotovini: za tožbo 100 Din, za razpravo 100 Din, 1% za manipulacijo 53 Din, ¼ % za kurtažo 14 Din, skupaj 267 Din.

Če se počivajoče postopanje povzame, je vplačati pri vložitvi predloga ¼ % že plačane pristojbine.

Za razsodnino je plačati pri razpravi in sicer (v kolekih): od zneska 100 do 400 Din 5 Din, od zneska 401 do 1000 dinarjev 10 Din, od zneska 1001 do 2000 Din 20 Din, od zneska preko 2000 dinarjev 1% od spornega zneska (stroški in obresti se ne vračunavajo).

Pristojbino pri poravnavi je plačati v kolekih in sicer ¼ % od poravnane zneska.

NASPROTUJOČE SI VESTI.

O umetni svili in njeni produkciji smo brali letos najrazličnejša poročila, ki so si zelo nasprotovale. Dobro poučeni Manchester Guardian prinaša sedaj številke, ki so še najbolj zanesljive in ki nam pravijo, da je bila produkcija umetne svile v prvem letošnjem četrtletju manjša kot povprečnost lanskih četrtletij. Vse v 1000 kg.

	Četrtletna povprečnost četrtletje	Prvo četrtletje
Svetovna produkcija	46-2	44-8
Nemčija	6-5	6-1
Holandska	1-8	1-5
Anglija	5-5	5-1
Francija	4-4	3-2
Italija	6-7	7-4
U. S. A.	13-0	13-0
Japonska	3-8	4-6

Izjemi sta le Italija in Japonska, do čim izkazujejo vse ostale države bolj ali manj velik padec.

Po svetu

Predlog za obnovo Mednarodnega sindikata žice bo stavila v Parizu Francoska zveza žice.

Mednarodni svet sladkorja v Londonu je določil smernice za organizacijo stalnega urada v Haagu.

Tudi holandskemu gospodarskemu življenju svetovna kriza ni prizanesla, a pokazalo je veliko odpornost; število konkurzov je razmerno le malo naraslo, brezposelnost se ceni kvečjemu na 200.000 oseb.

Pristojbine potnih listov v Poljski je zvišal ministrski svet za 100 odstotkov in stane potni list za enkratno potovanje v inozemstvo sedaj 100 zlotov, za večkratno 350 zlotov.

Prasičev v Nemčiji je po zadnjem štetju 22.500.000, to je 2.700.000 ali 13-8% več kot lani ob tem času.

Mednarodnega ribarskega kongresa v Parizu, ki se vrši od 20. do 25. julija, se udeleži po svojem zastopstvu tudi Jugoslavija.

Trgovska pogajanja med Ogrsko in Češkoslovaško so se zaenkrat zopet ustavila in sicer vsled trgovskih pogajanj med Avstrijo in Nemčijo.

Ruska naročila v Nemčiji. Po »Frkfr. Tztg.« se je izvršila znana jeklena kupčija med Nemci in Rusi na temelju 5 funtov 2 šilinga za železo v palicah. To pomeni odštevanje voznino in druge stroške za tono ca 100 mark, kar je 20 mark nad inozemsko in 20 mark pod domačo nemško ceno. Od svoje prve zahteve je morala Nemška zveza jekla le malo popustiti. Naročila se plačajo v 21 mesecih. Vse dobave bodo morala dobavna podjetja sama financirati.

Število brezposelnih v Nemčiji je sicer v prvi polovici junija zopet nekoliko padlo, a bilo jih je še zmeraj ca. 4 milijone.

Malinovec

pristen, naraven, na malo in veliko prodaja lekarna

Dr. G. Piccoli

Ljubljana, Dunajska c. 6

Švica je bistveno znižala uvozno carino za nekatere vrste železnih izdelkov in strojev, kar bo pomembno zlasti za nemško industrijo.

Češkoslovaška železna industrija ne pričakuje za tekoče leto glede na nezmanjšano obstoječo gospodarsko krizo nobenega zboljšanja več.

Kartel einka se bo morda vendarle ustanovil in so nekatere tovarne že pričele s predvideno omejitvijo v iznosu 45 odstotkov sedanje produkcije.

Uprava družbe Glanzstoff je glede bodočnosti njenega podjetja in prodaje optimističnega naziranja.

Hranilne vloge v U. S. A. dosegajo kljub gospodarski krizi rekordno višino; samo pri hranilnih bankah v državi New York so narasle nad 5000 milijonov dolarjev.

Inozemski kapital pri delniških družbah v Poljski. V Poljski je vsega skupaj 1549 delniških družb z delniško glavnico 5491 milijonov zlotov; pri 362 družbah z glavnico 3007 mil. zlotov je udeležen inozemski kapital s 1829 milijoni zlotov. Torej znaša udeležba inozemskega kapitala pri vseh poljskih delniških družbah 35 odstotkov, pri onih, ki delajo z inozemskim kapitalom, pa 60 odstotkov. Največjo udeležbo med inozemskim kapitalom ima francoski kapital, 28-4%; sledijo U. S. A. z 20-5, Nemčija z 18-6, Belgija z 11-6 odstotki. Te štiri države imajo 70 odstotkov vsega inozemskega kapitala. Glede števila delniških družb sta na prvem mestu nemški in avstrijski kapital.

Angleška liberalna stranka za prosto trgovino. Nacionalna konferenca angleške liberalne stranke v Londonu se je pričela s kampanjo za prosto trgovino. Asquith itd. so se izrekli proti protekcionizmu, ki dviga cene in plače, dočim je prosta trgovina najboljši sredstvo proti carinskim mejam. S pomočjo proste trgovine bi se dali dobiti dobri trgi za produkte vsake industrije.

Občni zbor Zveze trgovskih gremijev za Slovenijo.

Tajniško poročilo.

(Referent g. J. Kaiser.)

(Nadaljevanje.)

Mnogo se v zadnjem času razpravlja o koristih in važnosti združništva. Združništvo se v kulturnih državah ne razvija toliko iz gospodarske potrebe, kakor pa iz političnih, verskih in stanovskih ozirov. Ne more biti gospodarska potreba, če se snujejo zadruge v krajih, kjer se trgovstvo bori za svojo eksistenco, niti nima gospodarske podlage strastvena reklama, s katero se osnavljajo in odpirajo zadrugne prodajalne.

Zakaj se bori trgovstvo proti zadrugam?

Predvsem zato, ker med združništvom in trgovino ni z zakonom zaščitene enakopravnosti. Zadrugne in konzumi uživajo najrazličnejše ugodnosti tako transportne, največja ugodnost pa je popolna oprostitve od davkov. Pogledimo trgovca kakor se bori z visokimi režijskimi stroški, kako pada njegova gospodarska moč pod težo davčnih bremen, — na nasprotni strani pa konzumi in zadrugne, ki vseh teh visokih režijskih stroškov nimajo.

Kako potem ne bi bilo mogoče, da ne bi imenovali zadrug in konzumov, privilegirano konkurenco! Kam bi prišla država, ki črpa iz fiskalnih dohodkov dve tretjini proračuna, ko bi imeli v državi samo en velik konzum, samo eno veliko zadrugo, — oproščeno davkov in ki bi uživala najširše ugodnosti!

In končno je zadruga v svojem bistvu vendarle pridobitno podjetje, — v pravem pomenu besede trgovina, ki kupuje in prodaja in ki zalaga svoj čisti dobiček v podjetja in nove naprave. To bistvo zadrug in konzumov torej nikakor ne opravičuje, da bi uživale ugodnosti, ki jih trgovci, ki se trudi in dela da zadosti velikim dolžnostim napram državi, nima.

Iz stališča pravičnosti bi morala iti zahteva trgovstva za tem, da so konzumi in zadrugne prav tako obdavčeni od svojega prometa in dobička, kakor vsi ostali gospodarski krogi.

Toda zadrugne in konzumi se pri svojem poslovanju ne drže niti svojih pravil. Splošno se je razpasla v zadrugah prodaja blaga tudi nečlanom. In minimalna zahteva trgovstva je, da se trgovina zaščiti vsaj pred to kršitvijo od strani konzumov in zadrug.

Zveza se je tudi v preteklem letu mnogo borila proti prodaji blaga nečlanom in se je v nešteti primerih sklicevala na odločbo ministrstva financ, ki določa, da je treba zadrugne, ki se pečajo s prodajo blaga nečlanom, obdavčiti z družbenim davkom.

A, žal, vse ovadbe, opremljene s konkretnimi primeri, navedbo imena kupca-nečlana zadrugne itd. so ostale brez uspeha. Zato bo tudi v bodoče prva skrb Zveze, da bo odločno nadaljevala borbo proti nepravilnemu trgovanju zadrug, zlasti v bližnji bodočnosti, ko se bo razpravljalo o novem združnem zakonu, ki mora brezpogojno urediti razmerje med trgovino in združništvom.

Mnogo se je udeleževala Zveza tudi v prometno-političnem oziru.

V zmislu na zveženju običnem zboru v Kočevju sprejete resolucije je ponovno opozorila ministrskega predsednika g. Pero Živkovića, ministrstvo trgovine in industrije in ministrstvo za promet na nujnost zgraditve železniške proge Kočevje—Sušak.

Kako važna je ta proga za izvozno trgovino v Dravski in Savski banovini, dokazuje dejstvo, da je Italija v poslednjem času znižala prevozne tarife via Postojna in via Podkoren-Trst, hoteč s tem oslabil promet v sušski luki. — Zgraditev te proge je torej izredne važnosti tudi iz narodno-gospodarskega in državnega vidika.

S ponovno predstavko se je zavzela Zveza za zgraditev proge Sevnica — Št. Janž.

Ponovila je nadalje tudi v preteklem letu večletno težnjo prekmurskih gospodarskih krogov po otvoritvi železni-

ške proge Hodoš — Davidhaza — Kormany. Dokazovala je veliko gospodarsko važnost te proge za Prekmurje in Slovenske gorice, potom katere bi si pridobila ta dva na deželnih pridelkih bogata predela naše ožje domovine najkrajšo zvezo s sosedno Ogrsko in Čehoslovaško. Iz povsem nerazumljivih razlogov ta proga, katere otvoritev bi bila zvezana le z jako nizkimi stroški (ca. 600.000 Din), še danes ni otvorjena.

V ostalih železniško-prometnih zadevah je Zveza intervenirala radi normaliziranja železnice Poljčane — Konjice in za spojitve Zreče — Dravograd, s čemur bi pridobili ti na lesu bogati kraji neposredno zvezo s progo Dravograd — Celje in večje transportne možnosti na Poljčane.

V telefonskem prometu je Zveza na željo posameznih gremijev posredovala pri ministrstvu za zgradbe glede telefonskih relacij z inozemstvom in imela v večini primerov ugodne uspehe.

V železniško-prometnem oziru naj navedem končno akcijo Zveze za znižanje prevoznih tarif za prevoz lesa in drv, akcijo za znižanje najemnin za ležarinske prostore, ležarinsko prostost za čas od naročitve do dostavitve vagonov in glede opreme vagonov. V prizadevanju po znižanju prevoznih tarif in železniških pristojbin, zlasti za les, Zveza ni našla razumevanja na mero-dajnih mestih. Mnogo se je zavzemala tudi za paritetno ureditev prevoznih tarif lesu za Savinjsko in Dravsko dolino, kjer visoka prevozna tarifa naravnost onemogoča izvoz lesa v južne in vzhodne sosedne države.

Izmed davčnih akcij, ki jih je podvzela Zveza, je najvažnejše prizadevanje Zveze za doseg revizije zakona o neposrednih davkih. S posebno predstavko je opozorila Zveza vsa pristojna resortna ministrstva na trdoto, ki jih je prinesel novi davčni zakon. Isto zahtevo je predložila v spomenici tudi ministrskemu predsedniku g. Peri Živkoviću povodom poseta Ljubljane. — Do revizije — davčnega zakona v preteklem letu ni prišlo. Ob znatnem poslabšanju gospodarskega položaja v lanskem letu in pa z ozirom na zvišane davkatve, pa bo mogoča Zveza konkretno dokazati, da davčna bremena dejansko niso izenačena, ter da vsebuje novi davčni zakon trdote, ki jih je v prospek celokupnega gospodarstva treba omiliti.

Z vsem zanimanjem je sledila Zveza tudi samoupravni finančni politiki in je v svojih spomenicah, ki jih je naslovila na kr. bansko upravo in ministrstvo financ, morala ugotoviti, da tudi samoupravna bremena v obliki najrazličnejših doklad, taks in trošarin niso v skladu s sedanjim depresivnim stanjem. Z vso odločnostjo je povodom letošnjega banovinskega proračuna protestirala proti davčini na nakladanje in razkladanje za prevoz na železnici in osobito tudi proti kuluku, ki v svoji porazdelitvi najboljše prizadene gmotno najslabše stoječe sloje.

Z ozirom na izpremenjene gospodarske prilike v preteklem letu je Zveza sestavila za 31 trgovskih strok nov ključ za oceno čistega dohodka in razposlala tudi članom davčnih odborov podrobna pojasnila o njih pravicah in dolžnostih; — skratka Zveza je posvečala davčnemu vprašanju vso pažnjo in bo zlasti krepko obnovila akcijo za revizijo davčnega zakona in za izenačitev davčnih bremen s sklepom na današnjem običnem zboru.

Še kratek pogled v socialno politično delo. Tudi na tem širokem področju ima trgovstvo svoje težnje in zahteve.

V preteklem letu je pričelo v ministrstvu za socialno politiko delo na osnovanju novega zakona o socialnem zavarovanju. Ta zakonski osnutek sloni v bistvu na zakonu o zavarovanju delavcev iz leta 1922. Osnutek določa znižanje davkatve v primeru bolezni in znižanje bolniških prispevkov. Znižanje davkatve bi znašalo okrog 7 milijonov Din. Z zakonom o socialnem zavarovanju pa se bo uvedlo v življenje starostno zavarovanje s 3-odstotnimi prispevki, kar bo zneslo letno 22 milijonov dinarjev.

Trgovstvo v načelu uvedbi starostnega zavarovanja ni nasprotno. Vendar pa ga sedanje gospodarske prilike in pa težke skušnje iz prvih let centrali-

OKUSNA IN ZDRAVA JE KOLINSKA KAVA!

Iz naših organizacij

»TRGOVCI-TOČILCI POZOR!

Sreski gremij trgovcev v Mariboru naznanja, da je prodaja sadjevca lastne polnitve s 1. julijem ukinjena in se mora zanj naprej sadjevec od producentov kupovati v zapečatenih steklenicah kakor vino in žganje. — Načelnik: Kostajnshek l. r.

Ljubljanska borza

Tečaj 27. junija 1931.	Povpr. ševanje Din	Ponudbe Din
DEVIZE:		
Amsterdam 1 h. gold.	—	22.815
Berlin 1 M	13.445	13.475
Bruselj 1 belga	—	7.897
Budimpešta 1 pengő	—	9.8778
Curij 100 fr.	1095.30	1098.30
Dunaj 1 šiling	7.9445	7.9745
London 1 funt	275.45	276.25
Newyork 1 dolar	—	56.575
Pariz 100 fr.	221.05	223.05
Praga 100 kron	167.36	168.16
Trst 100 lir	295.65	297.65

ziranega socialnega zavarovanja silijo, da predhodno opozori merodajne faktorje na finančno stran tega vprašanja. — Zveza, ki je dobila zakonski osnutek v izjavo, je v načelu pristala na uvedbo starostnega zavarovanja, katero pa ne sme biti zvezano z zvišanjem prispevkov.

Neposredno v zvezi s tem se je ponovno pojavilo vprašanje decentralizacije socialnega zavarovanja. Praksa zadnjih let je namreč pokazala, da je Osrednji urad za zavarovanje delavcev v Zagrebu drag aparat, ki dejansko le kontrolira poslovanje faktičnih nosilcev in izvrševateljev socialnega zavarovanja — okrožnih uradov. Zato se je Zveza v sporazumu z ostalimi gospodarskimi krogi in v sporazumu z Zbornico izjavila za decentralizacijo socialnega zavarovanja in ustanovitev samostojnih banovinskih socialnih zavodov. To stališče zagovarja odločno danes edinole Dravska banovina, pa se nagibajo na to stran polagoma tudi gospodarske korporacije v drugih banovinah in smemo zato upati, da bomo sledili v pogledu organizacije socialnega zavarovanja vzgledu v socialno-političnem oziru višje stoječim severno-evropskim državam.

In končno še besedo, — dve — o stanovskem delu Zveze! Stanovska organizacija slovenskega trgovstva je izvzemši čabarskega sreza, popolnoma izvedena. V 27 gremijih je stanovsko organizirano slovensko trgovstvo in razveseljiv ter bodreč je pojav, da se to stanovsko gibanje vedno bolj oživlja. V trgovske vrste pronica stanovska zavest in vedno več je stanovsko delovnih. Roko v roki z gremiji se je borila Zveza za stanovske koristi, dajala inicijativo, intervenirala, dajala pojasnila in navsote, — pa se je iz tega medsebojnega, iskrenega delovanja razvila sloga, ki naj bo Alfa in Omega vsemu bodočemu stanovskemu delu!

(Nadaljevanje sledi.)

Vpisale so se nastopne firme:

Sedež firme: Glavni zavod: Beograd; podružnica: Ljubljana.

Besedilo: Opšte Jugoslovensko Bankarsko Društvo A. D. Filijala Ljubljana. Obratni predmet: Društvo se bavi s trgovskimi, finančnimi in industrijskimi posli ter posebej z bančnimi posli vseh vrst v tuzemstvu in inozemstvu.

Deželno kot trg. sodišče v Ljubljani, odd. III., dne 30. maja 1931.

* Sedež: Nomenj.

Besedilo: Josip Ažman.

Obratni predmet: Trgovina z lesom. Imetnik: Ažman Josip, trgovec z lesom v Nomenju št. 2.

Deželno kot trg. sodišče v Ljubljani, odd. III., dne 22. maja 1931

* Sedež: Ljubljana.

Besedilo: »Povrtina« Josipina Slamič, Ljubljana.

Obratni predmet: Trgovina z zelenjavo in sadjem.

Imetnik: Slamič Josipina, trgovka v Ljubljani, Gosposvetska cesta št. 8.

Deželno kot trg. sodišče v Ljubljani, odd. III., dne 22. maja 1931

Vpisale so se izpremembe in dodatki pri nastopnih firmah:

Sedež: Ljubljana.

Besedilo: Kastelic in drug.

Družbo zastopa in za njo podpisuje odslej vsak izmed javnih družabnikov samostojno.

Deželno kot trg. sodišče v Ljubljani, odd. III., dne 22. maja 1931

* Sedež: Ljubljana.

Besedilo: Kranjske deželne elektrarne.

Izbrise se dr. Logarju Francetu podeljena prokura.

Kolektivna prokura je podeljena dr. Vončini Francetu, načelniku občega oddelka banske uprave v Ljubljani, Pod turnom 3.

Deželno kot trg. sodišče v Ljubljani, odd. III., dne 22. maja 1931

* Sedež: Ljubljana.

Besedilo: »Proja« veleprazarna kave, mlin za dišave, tovarna kemičnih proizvodov, družba z o. z.

Vsled sklepa običnega zbora družabnikov z dne 28. maja 1931 sta se spremeni oziroma spopolnila odstavka Prvič in Petič družabne pogodbe z dne 5. decembra 1927.

Besedilo tvrdke odslej: »Proja«, veleprazarna kave in tovarna hranil, družba z o. z.

Zastopstvo in podpis tvrdke, družba ima enega ali več poslovodij. Družbo zastopata po dva poslovodij kolektivno, če pa ima družba le enega poslovodjo, zastopa le-ta družbo samostojno. Podpis tvrdke se vrši na ta način, da pristavijo ali dva poslovodja kolektivno oziroma eden poslovodja pisanemu, tiskanemu ali s pečatom odtisnjenemu besedilu tvrdke svoje podpise.

Deželno kot trg. sodišče v Ljubljani, odd. III., dne 30. maja 1931.

* Izbrisala se je nastopna firma:

Sedež: Gornji grad.

Besedilo: »Podbrežnik-Tevž, lesna trgovina«; srbohrv. »Podbrežnik - Tevž, gradjarsko, daščarska trgovina«.

Obratni predmet: Trgovina z lesom in vsakovrstnimi lesnimi izdelki na drobno in debelo.

Okrožno kot trgovsko sodišče v Celju, dne 27. maja 1931.

Že v 24 urah barva, plesira in kemično snazi oblike, klobuke itd. Škrobi in svetlolika srajce, ovratnike in manšete. Pere, suši, monga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH.

Ferdo Jelenc:

Obratovanje hotela in njegov položaj v gospodarstvu.

(Konec.)

Dandanes pa strežejo restavrantni obroke za fiksno ceno, to je ceno celega obroka povprek, tudi ob vsakem času in posamno. V tem slučaju se pravi, da je gost **à prix fix**.

Za vsak način postrežbe imajo restavrantni poseben lokal. A la table d'hôte se je v obednici (Speisesaal, la salle à manger, la salle), a la carte pa v lokalu, ki se zove zopet **restavrant** (le restaurant). Zadnja beseda je torej rabljena tu v ožjem pomenu besede. Z uvedbo streženja **à prix fix** se je ta razlika precej zabrisala, vendar obstoja še v podjeljih, kjer so gostje bolj navezani eden na drugega, posebno pa na ladjah.

Za slavnostne obede ali bankete imajo hotelska podjetja posebne dvorane, tako da se morejo ti vršiti tam, ne da bi se motil ostali restavrantski obrat.

Vsak izmed teh lokalov ima svojega predstojnika, ki se zovejo tudi glavni natakarji, n. pr. drugi glavni natakar (prvi je, kakor smo videli, šef celega restavrantu) v restavrantu, drugi v obednici, tretji v banketni dvorani.

Tretjič. Način streženja v obednici in banketni dvorani nas tukaj ne more zanimati, ker ne vsebuje nobenih momentov, ki bi bili v obratovalnem smislu važni. Obrok je prodalo takorekoč hotelsko vodstvo samo ter tudi kasiralo oziroma bo kasiralo račun zapj. Pododdelek sam tu torej ne prodaja in ne zaračunava. Mesta pri mizi ali mizah so razdeljena na posluže (service) od 6 do 12 mest, streže pa gostom vsake posluže po eden ali več obedniških pomočnikov (commis de salle).

V restavrantu so mize porazdeljene na postojanke (stations, rangs), ki se označujejo s številkami, kakor so tudi vsi sedeži pri mizah v mislih numerirani. Vsaki taki postojanki streže po en chef de rang, ki je vedno pri njej, za

donašanje pa ima pomočnika (commis de rang). V restavrantu se nahaja restavrantska blagajna. O tem, kar gost naroči, izstavi šef bon, katerega en izvod pusti pomočnik mimogredé pri blagajni, drugi izvod pa odda v kuhinji **aboyeur**-ju, ki naznanja naročila prizadetim kuhinjskim partijam. Na podlagi bona začne pisati blagajnik vsakemu novemu gostu ali gostom, ki spadajo skupaj, račun ter tega sproti dopolnjuje, kakor prihajajo novi boni za istega gosta ali skupino gostov. Na ta način je račun vedno **à-jour**. Če želi gost plačati, gre šef postojanke k blagajni po račun ter ga prinese gostu, od katerega sprejme recimo toliko, da je treba vrniti drobiž. Denar in račun prinese zopet blagajniku, ki račun saldira, drobiž za gosta pa izroči šefu postojanke. Vidimo torej, da natakar tu ne kasira, ampak da je samo prenašalec denarja in računov.

Na isti način se zaračunavajo dobave iz točilnice oziroma kleti. Ker vodijo vsi oddelki obratovalne pole, se kuhinja, kavna kuhinja in klet kontrolirajo proti restavrantu in seveda tudi proti postrežbi z jedmi in pijačami v nadstropjih in drugje.

Sistem restavrantske blagajne je v obratovalnem oziru edino pravilen, kajti pravilo vsacega obratovanja je, da mora tisti, ki prodaja, vedeti, kaj je komu prodal, in to na vsak dvom izključujoč način, to je, imeti mora to sproti zapisano. Vprašanje: »Kaj ste pa imeli?«, ki je pri sistemu plačilnih natakarjev nujno potrebno, je torej v obratovalnem oziru nesmiselno. Tega sistema torej ne more rabiti podjetje, ki hoče zaračunavati po načelih, ki se jih drže vsi drugi ljudje.

V prihodnjem poglavju bomo poskusili podati smisel menu-ja, to je obednega sporeda, ki je za kuhinjsko umetnost isto, kar so note za glasbo.

življa še večjo krizo kot poljedelstvo samo.

V prav taki krizi pa se nahaja tudi ona naša industrija, ki producira dobrane, katere so potrebne v veliki množini. Sem spada tekstilna, železna, usnjarska, kemijska in druge industrije, da niti ne omenim rudarske in topilne industrije.

Vse te, poleg tega, da zalagajo prebivalstvo z nujno potrebnimi predmeti, še zaposlujejo velikansko število delavcev, ki bi ostali inče brez posla.

Radi tega nikakor ni prav, da se posveča vso skrb le agrarni krizi in še tu le žitu. Če vlada žitna kriza, s tem še ni rečeno, da vlada neka splošna agrarna kriza. Vedeti je namreč treba, da se naša živina izvažja v veliki meri. Vlada naj bi zato regulirala produkcijo tako, da bi se v večji meri gojila živinoreja, kjer je možnost konkurence veliko manjša. S tem bi se pa tudi zaposlila naša industrija, kajti ni dvoma, da bi se delalo na tem, da se živinski produkti izvažajo v obliki finalnih produktov. V zvezi z agrarno industrijo pa je tudi gozdna industrija.

Tako bi se razvila industrija, ki bi nudila zaposlitve in kruha tisočerm in to celo v krajih, ki so za poljedelstvo sicer pasivni.

Zato je dolžnost vseh industrijev, da delujejo na čim tesnejše sodelovanje med njimi, delavci, poljedelstvom in kapitalom in oni so poklicani, da postavijo ravnotežje med interesi delavcev in kapitalistov, ker samo v tem pravičnem sporazumu leži sigurnost za dobro bodočnost in mir vseh narodov.

Treba je dalje vedeti, da so industrijske organizacije, a industrijske organizacije ter da nikakor ni mogoče uspešno delo, če se interesi križajo. Zato mora biti želja nas vseh, da se odnosi med industrijski in njih delavci tako urede, da bodo ne samo znosljivi, ampak tudi pravični in prijeteljski.

Če se pa nalagajo industriji tako velike socialne dolžnosti, potem ji je treba tudi priskočiti na pomoč, ne pa ji otežkočati delo na vse mogoče načine.

Izdela naj se gospodarski program za vso državo, ker le tako bo mogoče sprovesti ne samo racionalizacijo, ampak tudi reorientacijo mnogih podjetij, katera danes radi povišnih gospodarskih razmer sploh ne delujejo. Delati je treba na tem, da vse že obstoječe investicije prinašajo svoj dohodek ter da razpoložljivi kapital uporabimo za ono gospodarsko delo, katero bomo po izdelanem gospodarskem programu smatrali za koristno in potrebno.

Dobri gospodarski program in umna štednja je svetla steza, po kateri mora iti gospodarska politika naše države, ako želimo dobro svojemu narodu.

INDUSTRIJI PORCELANA SE SLABO GODI.

Svetovna gospodarska kriza je eksport porcelana potisnila na globino, kakršne od deflacijske krize dalje še ni bilo.

V Češkoslovaški so eksportirali l. 1923 samo 52% sezijske množine 1925/28, leta 1924 77, leta 1925 93. Kriza leta 1926 je potisnila eksport na 85%, leto 1928 je doseglo s 113 odstotki višek, l. 1929 je izkazalo 106%, prvo poletje 1930 100, drugo 87, prvo letošnje četrtletje samo 64%. Industrija je pa navezana z 80 odstotki produkcije na eksport. Razpolovičenje eksporta (113 v letu 1928 proti 64 letos) je povzročilo težko krizo, ki se javlja v odpustitvi delavcev, krajšem delu in s tem v znižanju že itak pičlih mezd, pri čemer tudi tovarne nič ne zaslužijo. Drugod tudi ni bolje; Češkoslovaška je eksportirala v prvem letošnjem četrtletju za 37 odstotkov manj kot v istih mesecih lanskega leta, Nemčija za 34 odstotkov manj, Anglija za 44, Francija za 38, Japonska za 31. Padec v eksportu zadeva skoraj vse precej enako. Uvoz je pa v Angliji le malo padel, v Franciji je narasel; ti dve deželi nimata nobenega eksportnega previška več.

* * *

POMORSKI PLOVBI SE SLABO GODI.

Ameriška plovna družba »United States Line« je vsled težkih zrug predlagala, naj v svrhu preprečenja novih zrug prevzame država vse njene ladje ali pa vsaj deloma. Severoameriški Lloyd in Hapag vsled gospodarske krize ne bosta gradila dyh novih ocean-skih parnikov a 20.000 ton. Tisoči delavcev bodo zopet brez kruha.

* * *

Valjano blago v Poljski. Poljska je v preteklem letu svoj izvoz valjanega blaga bistveno dvignila. Obenem je pa bistveno padla rentabilnost tega eksporta, zlasti še, ker je svetovnotržna cena več let pod poljsko. Eksportna cena je bila v letu 1930 za 10 odstotkov manjša kot v letu 1929. To nam pravi, da sta tako država kot industrija utrpeli velike zgube, ki jih cenijo na 21 milijonov zlotov.

Ruska ofenziva tudi v bombažu. Na Dunaj je prišla ruska komisija, z namenom, da prodaja v Avstriji in v nasledstvenih državah ruski bombaž. Cena ruskega bombaža je nekako 5% pod ceno ameriškega bombaža. Rusi niso prodali le v Italijo in Anglijo, temveč tudi že v Bremen in gredo sedaj še naprej. Strokovni krogi pravijo, da kvantitativno ruski bombaž zaenkrat še ne bo igral večje vloge, da je pa njegova kvaliteta prav dobra.

Pospešujemo razvoj naše industrije.

Pred tedni se je vršil v Zagrebu občni zbor Pokrajinske zveze industrijcev, na katerem je bil za predsednika izvoljen znani veleindustrialec g. V. Arko. Ob tej priliki je imel g. Arko velik govor, v katerem je razpravljal o splošnem gospodarskem stanju in zlasti z ozirom na našo državo. Zdi se nam

potrebno, da iz tega njegovega govora povzamemo par aktualnejših misli:

Cetudi se Jugoslavija v splošnem smatra za agrarno državo, vendar je treba poudariti, da ima danes ona že zelo lepo razvito industrijo, katera je državi v veliko korist v vsakem pogledu. Žalibog pa se posveča pri nas tej industriji premalo pažnje.

Vedno se govori le o poljedelski krizi, pri tem pa se pozablja, da imamo tu tudi poljedelsko industrijo, ki pre-

Vinocet

tovarna vinskega kisa, d. z o. z.
Ljubljana

nudi najfinejši in najokusnejši namizni kis iz pristnega vina. Tehnično in higijenično najmoderneje urejena kisarna v Jugoslaviji

Pisarna:
Ljubljana, Dunajska c. 1a, II. nadstr.
Zahtevajte ponudbo!

KUVERTA
LJUBLJANA
Klavarska c. 2, Vožarski pot 1

TVORNICA KUVERT IN
KONFEKCIJA PAPIRJA

KLIŠEJE

vseh vrst po
fotografijah
ali risbah
izvršuje
najsolidnejše
klišarna
ST-DEU
LJUBLJANA
DALMATINOVA 13

VELETRGOVINA
kolonijalne in
špecerijske
robe

Jvan Jelačin
Ljubljana

Zaloga sveže pr-
žene kave, mletih dišav
in rudninske vode.

Točna in solidna postrežba!

Zahtevajte cenik!

Zastopnik

bi prevzel poleg sedanjih zastopstev še zastopstvo druge domače tekstilne tovarne. Obdeluje stalno celo državo po svojih potnikih, katerih stalno bivališče se nahaja v središču odrejenega jim rajona. Firma je stara, renomirana. Reflektira le na generalna zastopstva. Ponudbe na anončni zavod Aloma Company, d. z o. z., Ljubljana, pod »Zastopstva tekstilne tovarne«.

7653

TISKARNA MERKUR
LJUBLJANA, Gregorčičeva ulica 23

Telef. 2552. Za večja naročila zahtevajte proračunel!